

Spis treści

Podziękowania	11
Wstęp	13
1. Językoznawstwo sądowe	17
1.1. Język a prawo	17
1.2. Językoznawstwo sądowe – metody badań	20
1.2.1. Metody ilościowe	20
1.2.1.1. Stylometria i metody statystyczne	20
1.2.1.2. Lingwistyka korpusowa	22
1.2.2. Metody jakościowe	24
1.2.3. Polski Korpus Listów Pożegnalnych (PKLP)	25
1.2.3.1. Koncepcja korpusu	25
1.2.3.2. Metadane	26
1.2.3.3. Struktura korpusu	27
1.2.3.3.1. Polski Korpus Listów Pożegnalnych – korpus listów prawdziwych	28
1.2.3.3.1.1. Wpływ liczby listów jednego nadawcy na sposób liczenia listów	29
1.2.3.3.2. Subkorpus Listów Symulowanych	31
1.2.3.3.3. Subkorpus Listów Sfałszowanych	32
1.2.4. Etyka badań	34
2. Listy pożegnalne na tle danych statystycznych dotyczących samobójstw popełnianych w Polsce w latach 1999–2008	37
2.1. Samobójcy piszący listy pożegnalne i samobójcy niezostawiający listów	37
2.2. Polskie dane statystyczne na temat samobójstw	38
2.2.1. Liczba listów a liczba samobójstw	39
2.2.2. Liczba listów w określonych przedziałach wiekowych nadawców a liczba samobójstw w różnym wieku	41
2.2.3. Listy mężczyzn – listy kobiet a samobójstwa według płci	44

2.2.4. Listy pożegnalne a sposób popełnienia zamachu	45
2.2.5. Listy pożegnalne a stan cywilny autorów.....	46
2.2.6. Listy pożegnalne a wykształcenie.....	47
2.2.7. Wpływ alkoholu i innych środków na powstawanie listów pożegnalnych.....	48
2.2.8. Pozostałe czynniki zamieszczane w polskich danych statystycznych na temat samobójstw a pozostawianie listów pożegnalnych.....	48
2.2.9. Autorzy wielu listów	50
3. List pożegnalny – wymiar materialny.....	51
3.1. Transkrypcja tekstu zapisanego pismem ręcznym	51
3.1.1. Nośnik tekstu	52
3.1.2. Sytuacja pisania a jakość pisma i jego czytelność	54
3.1.3. Substancja graficzna pisma – porównanie między korpusami	56
3.2. Komunikatywne wartości pisma	57
3.2.1. Wyróżnienia w części zasadniczej tekstu	58
3.2.2. Wyróżnienia w ramie tekstu	60
3.2.3. Wyróżnienia graficzne jako cecha gatunkowa i idiolektałna... ..	61
4. Opis poprawności pisownianej listów zgromadzonych w PKLP.....	63
4.1. Znaczenie analizy poprawności pisownianej w językoznawstwie sądowym	63
4.2. Anotacja poprawności pisownianej w PKLP.....	67
4.2.1. Typy błędów	68
4.2.1.1. Wydzielanie jednostek tekstu.....	70
4.2.1.2. Hiperyzmy.....	71
4.2.1.3. Zapis nosowości.....	72
4.2.1.4. Zapis samogłosek ustnych.....	73
4.2.1.5. Zapis <i>j, ji</i>	75
4.2.1.6. Zapis miękkości (spółgłoski właściwe miękkie).....	76
4.2.1.7. Odchylenia w zapisie spółgłosek, upodobnień i uproszczeń grup spółgłoskowych	76
4.2.1.8. Udźwięcznianie lub ubezdźwięcznianie liter spółgłoskowych	77
4.2.1.9. Błędy graficzne (literówki)	78
4.2.1.10. Typowe błędy ortograficzne	80
4.2.1.11. Wielkie litery.....	81
4.3. Poprawność pisowniana w korpusie głównym i w subkorpusach... ..	84
5. Gatunek tekstu a interpunkcja – na przykładzie listu pożegnalnego	87
5.1. Wskazówki normatywne a zróżnicowanie stylistyczne i gatunkowe tekstów	87

5.2.	Interpunkcja w liście pożegnalnym.	88
5.2.1.	Znaki interpunkcyjne i ich frekwencja	89
5.2.2.	Interpunkcja składniowa a interpunkcja prozodyczna w liście pożegnalnym	93
5.2.3.	Interpunkcja emocjonalna.	98
5.2.4.	Interpunkcja w strukturze listu pożegnalnego – norma a praktyka	103
5.3.	Interpunkcja w transkrypcji korpusowej.	104
5.4.	Porównanie interpunkcji: listy prawdziwe, listy symulowane, listy sfalszowane.	105
6.	List pożegnalny – uwarunkowania genologiczne.	109
6.1.	List pożegnalny – granice gatunku	109
6.1.2.	List pożegnalny w dyskursie presuicydalnym	109
6.1.3.	List pożegnalny – sąsiedztwa w rzeczywistości gatunkowej.	111
6.1.3.1.	Pisane w związku z samobójstwem	111
6.1.3.2.	Pisane przed śmiercią	113
6.2.	List pożegnalny w kontekście prawnym	118
6.3.	Cechy definicyjne listu pożegnalnego.	120
6.4.	List pożegnalny – opis wzorca gatunkowego	121
6.4.1.	Aspekt strukturalny.	122
6.4.1.1.	Akapit w strukturze listu pożegnalnego	122
6.4.1.2.	Sytuacja pisania a nieciągłość tekstu	124
6.4.1.3.	Wpływ topografii listu prywatnego na segmentację listu pożegnalnego	125
6.4.1.4.	Rama listu pożegnalnego – część otwierająca.	129
6.4.1.4.1.	Koperta	129
6.4.1.4.2.	Wers daty	129
6.4.1.4.3.	Tytuł	131
6.4.1.4.4.	Nagłówek.	131
6.4.1.5.	Rama listu pożegnalnego – część zamykająca.	131
6.4.1.5.1.	Formuła finalna	132
6.4.1.5.2.	Podpis.	132
6.4.1.5.2.1.	Podpisy nieczytelne i uproszczone.	134
6.4.1.5.2.2.	Poprawność podpisów	134
6.4.1.5.2.3.	Podpis a gatunek tekstu	136
6.4.1.5.3.	Postscriptum	136
6.4.1.6.	Wzorzec listu pożegnalnego: porównanie korpusu głównego i subkorpusów.	136
6.4.1.6.1.	Długość tekstu	136
6.4.1.6.2.	Porównanie struktury tekstów.	138
6.5.	Aspekt pragmatyczny	139
6.5.1.	Autor tekstu i podmiot tekstowy	140
6.5.1.1.	Tekstowe ślady obecności autora	141

6.5.1.1.1. <i>Ja</i>	142
6.5.1.1.2. <i>My</i>	143
6.5.1.1.3. <i>Mój, nasz</i>	144
6.5.2. Odbiorca listu	145
6.5.2.1. Do kogo pisany jest list pożegnalny?	146
6.5.2.2. Liczba odbiorców	147
6.5.2.3. Tekstowe ślady obecności odbiorcy	150
6.5.2.3.1. <i>Ty</i>	150
6.5.2.3.2. <i>Wy</i>	151
6.5.2.3.3. <i>Twój, wasz</i>	152
6.5.3. Językowe ślady relacji między nadawcą a odbiorcą w listach pożegnalnych	154
6.5.4. List pożegnalny – deiksa przestrzeni	159
6.5.5. List pożegnalny – deiksa czasu	160
6.5.6. Potencjał illokucyjny gatunku	163
6.6. List pożegnalny – aspekt poznawczy	164
6.6.1. Tematyka listów pożegnalnych na podstawie analizy słownictwa	164
6.6.1.1. Uczucia – miłość	168
6.6.1.2. Życie – aspekt fizyczny i społeczny	171
6.6.1.3. Rozum, pamięć i oceny intelektualne – motywacja działań	173
6.6.1.4. Oceny uczuciowe, intelektualne i moralne	176
6.6.1.5. Zachowania werbalne	182
6.6.1.6. Bohaterowie	185
6.6.1.7. Czas	187
6.6.1.8. Własność	188
6.6.1.9. Tematyka listów pożegnalnych – wnioski	191
6.6.2. Samobójstwo	192
6.6.2.1. Samobójstwo – tabu	194
6.7. Aspekt stylistyczny	195
6.7.1. Między tekstem mówionym a pisany	195
6.7.2. Potoczność	198
7. Ślady idiolektów	
w listach pożegnalnych zgromadzonych	
w Polskim Korpusie Listów Pożegnalnych	201
7.1. Co to jest idiolekt?	201
7.1.1. Czynniki wpływające na kształt idiolektu	202
7.1.2. Materiał do opisu idiolektu i zasady jego wykorzystania	202
7.2. Idiolekt a pochodzenie terytorialne	205
7.2.1. Wymowa	205
7.2.1.1. Odchylenia w zapisie liter samogłoskowych na przykładzie <i>a</i> pochylonego	205

7.2.2. Fleksja	207
7.2.3. Leksyka	209
7.2.4. Wnioski	210
7.3. Idiolekt a język familijny	211
7.4. Idiolekt a kompetencja językowa	214
7.4.1. Kompetencja w zakresie języka pisanego	215
7.4.1.1. Opanowanie substancji graficznej pisma – błędy graficzne, autokorekty, skreślenia	215
7.4.1.2. Autorska korekta segmentacji	220
7.4.1.3. Segmentacja realna a segmentacja idealna	223
7.4.1.4. Różnice między pisownią a wymową	224
7.4.1.5. Typowe błędy ortograficzne	227
7.4.1.6. Wielkie litery	228
7.4.1.7. Interpunkcja jako cecha idiolektalna	229
7.4.2. Kompetencja fleksyjna (reguły)	230
7.4.3. Przyczyny dostrzeganych błędów	232
7.4.3.1. Błąd – nieświadomy czy celowy?	233
7.4.4. Kompetencja gatunkowa	234
7.5. Idiolekt a czynniki biologiczne	235
7.5.1. Wiek	235
7.5.2. Płeć	236
8. Listy sfalszowane	241
8.1. Potwierdzanie autentyczności tekstu	241
8.2. List sfalszowany – podwójne autorstwo	242
8.2.1. Płeć	242
8.2.2. Wiek, stan cywilny	243
8.2.3. Wykształcenie	243
8.2.4. Metoda popełnienia samobójstwa	244
8.3. Analiza listu sfalszowanego w świetle danych z korpusu listów prawdziwych	244
8.3.1. Zgodność tekstu z wzorcem gatunkowym	245
8.3.1.1. Długość tekstu	245
8.3.1.2. Sytuacja komunikacyjna	245
8.3.1.3. Cel illokucyjny	246
8.3.1.4. Deiksa czasu i przestrzeni	246
8.3.1.5. Tematyka listu	247
8.3.2. Zgodność tekstu z informacjami na temat nadawcy	248
8.3.2.1. Wiek i płeć	248
8.3.2.2. Wykształcenie i kompetencja językowa	249
8.4. Wnioski	249
Zakończenie	251
Spis rycin	259
Spis tabel	261

Spis wykresów.....	265
Bibliografia.....	267
Indeks nazwisk.....	281